

T.C. İSTANBUL YENİ YÜZYIL ÜNİVERSİTESİ
BİLİMSEL ARAŞTIRMA ve YAYIN ETİK KURUL YÖNERGESİ

Amaç

Madde 1. (1) Bu Yönergenin amacı, İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi bünyesinde gerçekleştirilen araştırma, yayın, eğitim-öğretim faaliyetlerinde etik ilkelere uyumun sağlanması ve aykırı uygulamaların değerlendirilmesidir.

Kapsam

Madde 2. (1) Bu Yönerge;

- a) Üniversite mensuplarınca yapılan her türlü bilimsel araştırma ve çalışmalar, lisansüstü eğitim sırasında yapılan tezler, üniversite fonlarının desteklenen ve üniversiteye bağlı birimlerde yürütülen bilimsel araştırma ve geliştirme projeleri, üniversite bünyesinde gerçekleştirilen bilimsel toplantı ve etkinlikler ile ilgili araştırma etiği konularını,
- b) Üniversite adresiyle yurtiçi ve yurtdışı dergilerde, her çeşit basın-yayın organlarında yayınlanan ya da yayınlanmak üzere gönderilen tüm yayınlarla ilgili yayın etiği konularını,
- c) Biyomedikal araştırmalarda kullanılacak deneklerde ve ekoloji ile ilgili çalışmalarda yapılan etik ihlallerini kapsar.

Dayanak

Madde 3. (1) Bu yönerge; 2547 sayılı kanunun 4., 42. ve 65. maddeleri ve 10.11. 2016 tarihli Yüksek Öğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Çerçeve Yönergesi hükümlerince hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4. (1) Bu Yönergede yer verilen terimlerden;

- a) Üniversite: İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi'ni,
- b) Rektörlük: İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi Rektörlüğü'nü,
- c) Senato: İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi Senatosu'nu,
- ç) Rektör: İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi Rektörünü
- d) Birim: İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi'ne bağlı tüm akademik ve idari birimleri,
- e) Mensup: İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi akademik ve idari personeli ile öğrencilerini,

- f) Etik Kurul: İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulunu,
- g) Başkan: İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurul başkanını,
- ğ) Üye: İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurul üyesini,
- h) Bilim Alanı: Sağlık, Fen ve Sosyal Bilimleri,
- ı) Sekreteryası: İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurul Sekreteryasını ifade eder.

Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler

Madde 5. (1) Bilimsel araştırma ve yayın etiğine aykırı eylemler şunlardır:

- a) İntihal: Başkalarının özgün fikirlerini, metotlarını, verilerini veya eserlerini bilimsel kurallara uygun biçimde atıf yapmadan kısmen veya tamamen kendi eseri gibi göstermek,
- b) Sahtecilik: Bilimsel araştırmalarda gerçekte var olmayan veya tahrif edilmiş verileri kullanmak,
- c) Çarpıtma: Araştırma kayıtları veya elde edilen verileri tahrif etmek, araştırmada kullanılmayan cihaz veya materyalleri kullanılmış gibi göstermek, destek alınan kişi ve kuruluşların çıkarları doğrultusunda araştırma sonuçlarını tahrif etmek veya şekillendirmek,
- ç) Tekrar yayım: Mükerrer yayınlarını akademik atama ve yükselmelerde ayrı yayınlar olarak sunmak,
- d) Dilimleme: Bir araştırmanın sonuçlarını, araştırmanın bütünlüğünü bozacak şekilde ve uygun olmayan biçimde parçalara ayırıp birden fazla sayıda yayımlayarak bu yayınları akademik atama ve yükselmelerde ayrı yayınlar olarak sunmak,
- e) Haksız yazarlık: Aktif katkısı olmayan kişileri yazarlar arasına dâhil etmek veya olan kişileri dâhil etmemek, yazar sıralamasını gerekçesiz ve uygun olmayan bir biçimde değiştirmek, aktif katkısı olanların isimlerini sonraki baskılarda eserden çıkartmak, aktif katkısı olmadığı halde nüfuzunu kullanarak ismini yazarlar arasına dâhil ettirmek,

(2) Diğer etik ihlal türleri şunlardır:

- a) Destek alınarak yürütülen araştırmalar sonucu yapılan yayınlarda destek veren kişi, kurum veya kuruluşlar ile bunların katkılarını belirtmemek,
- b) Henüz sunulmamış veya savunularak kabul edilmemiş tez veya çalışmaları, sahibinin izni olmadan kaynak olarak kullanmak,
- c) İnsan ve hayvanlar üzerinde yapılan araştırmalarda etik kurallara uymamak, yayınlarında hasta haklarına saygı göstermemek,

- ç) İnsanlarla ilgili biyomedikal araştırmalarda ve diğer klinik araştırmalarda ilgili mevzuat hükümlerine aykırı davranmak,
- d) İncelemek üzere görevlendirildiği bir eserde yer alan bilgileri eser sahibinin açık izni olmaksızın yayımlanmadan önce başkalarıyla paylaşmak,
- e) Bilimsel araştırma için sağlanan veya ayrılan kaynakları, mekânları, imkânları ve cihazları amaç dışı kullanmak,
- f) Dayanaksız, yersiz ve kasıtlı olarak etik ihlal isnadında bulunmak,
- g) Bilimsel bir çalışma kapsamında yapılan anket ve tutum araştırmalarında katılımcıların açık rızasını almadan ya da araştırma bir kurumda yapılacaksa ayrıca kurumun iznini almadan elde edilen verileri yayımlamak,
- h) Araştırma ve deneylerde, hayvan sağlığına ve ekolojik dengeye zarar vermek,
- ı) Araştırma ve deneylerde, çalışmalara başlamadan önce alınması gereken izinleri yetkili birimlerden yazılı olarak almamak.
- i) Araştırma ve deneylerde mevzuatın veya Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerin ilgili araştırma ve deneylere dair hükümlerine aykırı çalışmalarda bulunmak.
- j) Araştırmacılar ve yetkililerce, yapılan bilimsel araştırma ile ilgili olarak muhtemel zararlı uygulamalar konusunda ilgilileri bilgilendirme ve uyarma yükümlüğüne uymamak,
- k) Bilimsel çalışmalarda, diğer kişi ve kurumlardan temin edilen veri ve bilgileri, izin verildiği ölçüde ve şekilde kullanmamak, bu bilgilerin gizliliğine riayet etmemek ve korunmasını sağlamamak,
- l) Akademik atama ve yükseltmelerde bilimsel araştırma ve yayınlara ilişkin yanlış veya yanıltıcı beyanda bulunmak,

Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Olarak Değerlendirilemeyecek Haller

Madde 5. (1) Bir başkasının özgün üslup ve ifadesinin aynen kullanmamak şartıyla, anonim bilgilerin, bilim alanlarının temel bilgilerinin, matematik teoremleri ve ispatları gibi önermelerin çalışmalarda kullanılması etik ihlal olarak değerlendirilemez.

Etik Kurulun Oluşumu

Madde 6. (1) Etik Kurul; sağlık bilimleri, fen bilimleri ve sosyal bilimler alanında görev yapan Üniversitenin daha önce disiplin cezası almamış ve hakkında etik ihlali bulunmayan profesör ünvanına sahip öğretim üyeleri arasından iki yıllık süreyle rektör tarafından seçilen yedi (7) üyeden oluşur.

Madde 7. (1) Etik kurul başkanı rektör tarafından seçilir. Etik kurul başkanı kurul üyeleri arasından bir kişiyi başkan yardımcısı olarak seçer. Başkanın görevinin sona ermesiyle birlikte başkan yardımcılığı görevi de sona erer.

Üyelerin Görev Süreleri ve Üyeliği Sona Erdiren Haller

Madde 8. (1) Etik Kurul Üyelerinin görev süresi iki (2) yıldır. Görev süresi dolan üye, aynı usulle yeniden seçilebilir. Görev süresi dolmadan boşalan üyelik görevini, yerine geçtiği kişinin süresini tamamlamak üzere, aynı bilim alanında seçilen üye üstlenir.

(2) Etik Kurul Üyelerinin süreleri dolmadan, herhangi bir nedenle görevlerine son verilemez. Etik Kurul üyeliği; görev süresinin tamamlanması, yazılı istifa beyanı, yurt dışı görevi, sağlık sorunu gibi gerekçelerle kesintisiz bir şekilde altı ayı aşan bir süreyle etik kurul toplantılarına katılamayacağını anlaşılmaması, bir takvim yılı içinde mazeretsiz olarak üç toplantıya katılmama ve etik kurallara aykırı davranıldığı sabit olması halinde senato kararı ile sona erer.

(3) Etik kurallara aykırı eylemi tesbit edilen etik kurul üyesinin görevi, Rektör kararı ile sonlandırılır ve kararın ilgiliye tebliği ile yürürlüğe girer.

Etik Kurulun Yapısı

Madde 9. (1) Etik Kurul başkanının yokluğunda, başkan yardımcısı Etik Kurula başkanlık eder. Herhangi bir nedenle üye sıfatını kaybeden başkanın görevini, yeni başkanın Rektör tarafından atanacağı ilk Kurul toplantısına kadar başkan yardımcısı yürütür. Bu suretle göreve gelen başkan, selefinin görev süresini tamamlar.

Etik Kurul Sekreteryası

Madde 10. (1) Etik Kurul'un sekreteryası işleri Üniversite Hukuk Müşavirliği tarafından yürütülür.

Alt Etik Kurullar, Uzman ve Komisyonlar

Madde 11. (1) Gerekli görülmesi halinde Etik Kurul, farklı bilim alanları için alt etik kurullar oluşturulmasına karar verebilir.

Madde 12. (1) Gerekli görülmesi halinde Etik Kurul, bağımsız uzman görüşlerinden

yararlanabileceği gibi, uzmanlardan oluşan komisyonlar da kurabilir.

Madde 13. (1) Alt etik kurullar ve görüşüne başvuru uzmanlar ya da oluşturulan komisyon, ilgili dosya hakkında hazırladıkları raporu öngörülen sürede Etik Kurula sunar.

Etik Kurulun Görev ve Yetkileri

Madde 14. (1) Etik Kurulun başlıca görev ve yetkileri şunlardır:

a) İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi öğretim elemanı ve öğrencilerinin projeleriyle ilgili olarak yapılacak araştırmalar için değerlendirme sürecinde etik kuralları ihlal edip etmediğine dair görüş bildirmek

b) Etik ilkeler konusunda Üniversite üyelerini bilgilendirmek.

c) Etik değerlerin ön plana çıkarılması, etik bilincin artırılması ve etik yaşam kültürünün kurumsallaşması için eğitici faaliyetler düzenlemek, etik konusyla ilgili bilimsel araştırma ve yayın yapılmasını teşvik etmek.

ç) Yönerge kapsamına giren her türlü etik sorunun tanımlanması ve çözümüne yönelik çalışmalar yapmak veya yaptırmak, karar almak, görüş bildirmek.

e) Etik kurallara aykırılığa yönelik somut iddiaları incelemek

f) Somut olayların incelenmesi için komisyonlar kurmak ya da uzman görüşüne başvurmak. Yapılan incelemelerde bilirkişi ve uzman olarak aşağıdaki kişiler görevlendirilemez:

- İlgilinin lisansüstü tez danışmanları ve doçentlik jürilerinde görev almış öğretim üyeleri,
- İlgilinin kendi üniversitesinde görev yapan öğretim üyeleri,
- İlgilinin eşi ve üçüncü dereceye kadar (üçüncü derece dahil) kan veya sıhrî hısımları,
- ilgili ile aralarında husumet bulunan kişiler

g) İnceleme sonucunda alınan kararları Rektöre sunmak

ğ) Üniversite bünyesinde alt etik kurulların kurulmasına karar vermek, kurulacak alt etik kurulların çalışma alanlarını belirlemek, bu kurullarda görev alacak kişilere yönelik gerekli eğitim desteğini vermek.

h) Alt etik kurullar arasında eşgüdümü sağlamak, gerektiğinde hakemlik yapmak.

ı) Yıllık raporlar hazırlayarak Rektörlüğe sunmak.

Etik Kurulların Toplantı Usul ve Esasları

Madde 15. (1) Etik kurul üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve karar alır. Başkanın katılmadığı toplantılarda başkan yardımcısı etik kurul toplantısına başkanlık eder.

(2) Bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulları üyeleri kendileriyle, kendilerinin daha önce birlikte çalışma yaptıkları kişilerle ve etik ihlalde bulunduğunu iddia ettikleri kişilerle ilgili etik ihlali iddialarının görüşüldüğü toplantılara katılamazlar.

(3) İlgilinin çalıştığı bilim alanında öğretim üyesi bulunmaması halinde, en yakın bilim alanında çalışan öğretim üyeleri arasından bilirkişi görevlendirilebilir. Ayrıca etik ihlal iddiasının hukuki anlam ve kapsamına ilişkin olarak bir hukukçu bilirkişi de görevlendirilebilir. Birden fazla bilirkişi atanması halinde her bilirkişi ayrı rapor tanzim eder.

(4) Bilirkişiler dosya kendilerine ulaştığı andan itibaren en geç bir ay içerisinde konuya ilişkin raporunu kendisine gönderilen örneğe uygun olarak hazırlayıp gönderirler. Bu süre bir defaya mahsus olmak üzere en çok bir ay uzatılabilir.

Başvuru ve Kurulun Çalışma Esasları

Madde 16. (1) Etik kurul gönderilen her başvuru dosyası için ayrı dosya açar. Başvuru Konusu ve şekline ilişkin olarak:

- a) Yönerge kapsamında, Sekreteryaya aracılığıyla Etik Kurula yapılacak başvurular başvuru formu doldurularak yazılı veya elektronik imzalı olarak gerçekleştirilebilir. Başvuranın kimlik bilgileri Etik Kurul içinde gizli tutulur.
- b) Etik ihlal iddiası içeren şikayet ve ihbar dilekçelerinde, kişilerin doçentlik başvuru sürecinin de devam ettiğinin belirtilmesi durumunda hakkında etik ihlal iddiası bulunan kişinin devam eden doçentlik başvurusunun bulunup bulunmadığı etik kurul tarafından Üniversitelerarası Kurul Başkanlığına sorulur. Doçentlik başvurusunun bulunduğu bildirilmesi durumunda iddialar ile ilgili tüm bilgi ve belgeler Üniversitelerarası Kurul Başkanlığına gönderilir.
- c) Etik ihlali iddiası sebebiyle hakkında inceleme başlatılan kişilerden iddialara ilişkin olarak gerekli belgelerle birlikte savunma talep yazısı kendilerine ulaştığı tarihten itibaren onbeş gün içerisinde yazılı savunmaları istenir. İlgili kişiler bu süre içinde savunmalarını vermedikleri takdirde, savunma istem yazısında belirtmek şartıyla kurul diğer bilgi ve kanıtlara dayalı olarak karar verebilir. Hakkında inceleme başlatılanlar, yazılı savunmalarını sunmak üzere iddiaları içeren evrakların bir örneğinin kendilerine verilmesini talep etmeleri halinde, incelemeyi yürüten ilgili kurulca savunma istenmesi yönünde bir karar alınmaksızın da doğrudan yazılı savunmalarını sunabilirler. Ancak bu halde bu kişilerden yeniden yazılı savunma istenmeden de incelemeye devam edilebilmesi için, iddiaları içeren evrakların teslimine ilişkin tutanakta, teslim tarihinden itibaren on beş gün içerisinde savunmasını vermedikleri takdirde diğer bilgi ve kanıtlara dayalı olarak karar verileceğinin açıkça belirtilmesi şarttır. Gerekli görülen hallerde savunma sözlü olarak da alınabilir.

c) Alınacak kararlar, ilgili bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulunda tartışmaya açıldıktan sonra oylanır ve kurul üyelerince imzalanır. Karara muhalif kalan üye karşı oy gerekçesini yazmak zorundadır.

ç) Daha önce Etik Kurul tarafından incelenip karara bağlanmış bir başvuru konusunda yeni kanıtlar gösterilmedikçe bir daha başvuru ve inceleme yapılamaz.

d) Bilimsel araştırma ve yayın etiği kurulunca alınan nihai karar inceleme raporu niteliğinde olup, bu kararlar onaylanmak ya da başka bir karar alınmak üzere rektöre sunulur.

e) Kurul üyeleri, uzman ve bilirkişiler yaptıkları incelemeyle ilgili edindikleri bilgi ve belgeleri açıklayamazlar.

f) Bilimsel araştırma ve yayın etiği kurullarının inceleme sürecinde diğer kurum ve kuruluşlarla her türlü yazışmalar rektörlük aracılığıyla yapılır.

(2) Başvuru Usulüne İlişkin Olarak:

a) Başvuru dilekçesinde, başvuruyu yapan kişinin adı, soyadı, yerleşim yeri, iş adresi, -varsa- diğer iletişim bilgileri ve T.C. kimlik numarası ile imzası bulunur. Anılan bilgileri içermeyen, sahte kimlik bilgileri ile yapılan başvurular incelenmeye alınmaz.

b) Dilekçenin okunaklı ve anlaşılır olması yeterlidir. Başvurunun Etik Kurul kayıtlarına geçtiği tarih, başvuru tarihi olarak kabul edilir.

c) Dilekçede, etik ilkeye aykırı davranış iddiasına ilişkin bilgiler açık ve ayrıntılı olarak belirtilir; iddia, kişi, zaman ve yer belirtilerek somutlaştırılır. Elde bulundurulan her türlü belge dilekçeye eklenir; tanık ve diğer delillere işaret edilir.

(3) Başkan yapılan tüm başvuruları, değerlendirilmek üzere Etik Kurulun yapacağı ilk toplantının gündemine alır. Dosya hakkında “inceleme kararını” ancak çoğunluğun bulunduğu oturumda kararlaştırabilir.

(4) Yapılan başvuruların usul bakımından kabulü ve değerlendirmeye alınması yetkisi münhasıran Etik Kurula aittir. Usulüne uygun olmadığı için incelemeye alınmayan başvurular, başvuru sahibine yazılı olarak bildirilir.

(5) Kurul uygun gördüğü takdirde her dosya için üyeler arasından bir raportör görevlendirir. Belirli bir dosyanın etik açıdan incelenmesiyle görevlendirilen raportör, gerekçelerini yazılı olarak bildirmek suretiyle bu görevden çekilebilir.

(6) Etik Kurul incelemesini en geç 45 gün içerisinde tamamlar ve nihai raporunu hazırlar. Bu süre, başvurunun kayda alındığı tarihte başlar. Gerek görülmesi halinde Etik Kurul bu süreyi bir defaya mahsus olmak üzere üç aya kadar uzatabileceği gibi, bazı başvuruların incelenmesini üç ay süreyle erteleyebilir.

(7) Etik Kurul, herhangi bir şekilde bilgi sahibi olduğu ve görev alanı içerisinde bulunan bir etik ihlaline yönelik re'sen inceleme de başlatabilir.

Çeşitli ve Son hükümler

Madde 17. (1) Bilimsel araştırma ve yayın etiğine aykırı eylemlerde bulunduğu tespit edilen kişiler hakkında ilgili mevzuat uyarınca gerekli disiplin işlemleri ile diğer idari, hukuki ve cezai işlemler yükseköğretim kurumu tarafından yapılır.

(2) Etiğe aykırı eyleme konu olan eserle daha önce akademik unvan elde edilmiş ise kişi hakkında yapılan işlemler sonucunda alınan etik ihlal kararı sebebiyle bu unvanın geri alınıp alınmayacağı hususu da ilgili yükseköğretim kurumu tarafından değerlendirilir.

(3) Etiğe aykırı eylemlerin gerçekleşmesi halinde asıl müellif, zarar gören veya hakları olumsuz etkilenen kişi ve kuruluşların rıza göstermesi ilgililerin sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

(4) Bilimsel araştırma ve yayın etiğine aykırı bir eylemin tespit edilmesi halinde yükseköğretim kurumu tarafından ilgili yayının ortak yazarlarının görev yaptıkları kamu kurumuna da bilgi verilir.

(5) Bu düzenleme kapsamında yapılan inceleme sonucunda alınacak kararlar yükseköğretim kurumu tarafından gizlilik ilkesine riayet edilmek suretiyle uygun bir şekilde dosyalanıp saklanır.

(6) Doçentlik sınavına başvuruda bulunan adaylar dışında kalan kişiler hakkındaki bilimsel araştırma ve yayın etiğine ilişkin şikayet ve ihbar başvuruları, iddiada bulunulan kişinin eylemi gerçekleştirdiği sırada bağlı bulunduğu yükseköğretim kurumunca değerlendirilerek karara bağlanır.

(7) Etik ihlal kararları en geç bir ay içerisinde Yükseköğretim Kurulu Başkanlığına bildirilir.

(8) Bu yönergede hüküm bulunmayan hallerde ilgili mevzuat hükümleri uygulanır.

Yürürlük

Madde 18 - (1) Bu Yönerge, İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi Senatosu tarafından kabul edildiği tarihten itibaren yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 19. (1) Bu yönerge İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi Rektörü tarafından yürütülür.